

Osnovna šola Gornja Radgona, Prežihova 1, 9250 Gornja Radgona

OBVEZNI IZBIRNI PREDMETI

za šolsko leto 2024/25

Maj, 2024

Spoštovani starši/dragi učenci,

osnovne šole poleg obveznega programa izvajajo tudi pouk neobveznih in obveznih izbirnih predmetov.

OBVEZNI IZBIRNI PREDMETI

V 7., 8. in 9. razredu lahko učenci izberejo **dve uri pouka obveznih izbirnih predmetov tedensko**, lahko pa tudi **tri ure, če s tem soglašajo njihovi starši**.

Šola ponuja predmete iz dveh sklopov, in sicer iz družboslovno-humanističnega in naravoslovno-tehničnega področja. Glede na izvajanje ločimo triletne, triletne (lahko tudi krajše), enoletne (vezane na razred) in enoletne predmete. Predmetov, ki so enoletni in so jih učenci že obiskovali, si ponovno ne morejo izbrati.

Vsi izbirni predmeti se izvajajo po eno uro na teden, razen **tuji jezik**, kateremu sta tedensko namenjeni dve uri in je triletni izbirni predmet. Če učenec izbere kot izbirni predmet tuji jezik, je s tem že izbral dve uri izbirnega pouka tedensko in mu ni potrebno izbrati še enega predmeta, če si tega ne želi.

Od ponujenih obveznih izbirnih predmetov bo šola izvajala le tiste, za katere se bo odločilo zadostno število učencev. Učenci morajo zato v prijavnici zapisati tudi nadomestne predmete, za primer, če se izbirni predmet, za katerega so se najprej odločili, ne bi izvajal.

Obisk pouka izbirnih predmetov je obvezen. Učenci pri izbranem predmetu pridobijo oceno, ki je enakovredna ostalim ocenam in se zapiše v spričevalo. Prav tako so starši dolžni opravičiti odsotnost od pouka izbranega obveznega izbirnega predmeta.

Učenci 7., 8. in 9. razreda, ki obiskujejo glasbeno šolo z javno veljavnim programom, lahko **namesto pouka obveznih izbirnih predmetov uveljavlja glasbeno šolo**. Učenci, ki bi želeli uveljavljati glasbeno šolo, morajo v šolo prinesti izpolnjeno vlogo za uveljavljanje pravice do oprostitve pouka obveznih izbirnih predmetov v osnovni šoli, ki jo najdete na spletni strani šole ([Vloge in ankete](#)). O oprostitvi odloča ravnatelj šole.

Potrdilo o vpisu v glasbeno šolo za naslednje šolsko leto je potrebno posredovati po junijskem roku za vpis v glasbeno šolo, oziroma najkasneje do 30. 9. 2024.

Učenci naj pri izbiri upoštevajo svoja zanimanja, sposobnosti in močna področja. Kratke predstavitve ponujenih predmetov si lahko preberejo v nadaljevanju tega dokumenta oziroma dodatne informacije poiščejo pri učitelju, učni načrti predmetov pa so objavljeni na spletni strani [Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije](#).

O izbiri bodo učenci in starši obveščeni pred koncem šolskega leta.

V septembru imajo učenci še čas za popravek svoje izbire. V tem primeru se lahko vključijo v skupino, kjer je še prostor in je izbira usklajena z njihovim urnikom. **Po 30. 9. 2024 prestopi in odjave od izbranega predmeta niso več možni.**

Rokovnik:

Maj: učenci oz. njihovi starši/zakoniti zastopniki dobijo na elektronski naslov navodila za prijavo na izbirne predmete in skupaj opravijo izbor preko portala Lo.Polis (<https://www.lopolis.si/>) ali izpolnijo priloženo spletno prijavnico in jo v e-obliki posredujejo na dogovorjen elektronski naslov.

Maj, junij: oblikovanje skupin.

Junij: učenci oz. njihovi starši/zakoniti zastopniki prejmejo obvestilo o izbranih izbirnih predmetih, ki se bodo izvajali v naslednjem šolskem letu.

Začetek septembra: čas za »popravek« svoje izbire, vendar so spremembe možne le v okviru oblikovanih skupin in v skladu z normativi, ki veljajo za določeno skupino.

Sredina septembra: zaključek postopka – spremembe niso več možne.

Ponujeni obvezni izbirni predmeti za 7. razred

Družboslovno-humanistični sklop predmetov	Naravoslovno-tehnični sklop predmetov
Angleščina I / Nemščina I	Računalništvo: urejanje besedil
Verstva in etika I	Matematične delavnice 7
Likovno snovanje I	Obdelava gradiv: les
Vezenje I	Sodobna priprava hrane
Ansambelska igra	Astronomija: Sonce, Luna in Zemlja
Vzgoja za medije: radio	Šport za zdravje
Filmska vzgoja I	

Ponujeni obvezni izbirni predmeti za 8. razred

Družboslovno-humanistični sklop predmetov	Naravoslovno-tehnični sklop predmetov
Angleščina II / Nemščina II	Računalništvo: multimedija
Verstva in etika II	Matematične delavnice 8
Likovno snovanje II	Obdelava gradiv: umetne snovi
Vezenje II	Kemija: poskusi v kemiji
Glasbena dela	Šport za sprostitev
Vzgoja za medije: radio	
Filmska vzgoja II	

Ponujeni obvezni izbirni predmeti za 9. razred

Družboslovno-humanistični sklop predmetov	Naravoslovno-tehnični sklop predmetov
Angleščina III / Nemščina III	Računalništvo: računalniška omrežja
Verstva in etika III	Matematične delavnice 9
Likovno snovanje III	Obdelava gradiv: kovine
Vezenje III	Elektrotehnika
Glasbeni projekt	Načini prehranjevanja
Vzgoja za medije: radio	Organizmi v naravi in umetnem okolju
Filmska vzgoja III	Izbrani šport: NOGOMET / ODBOJKA

Družboslovno-humanistični sklop predmetov

2. tuji jezik – angleščina/nemščina

V času vse intenzivnejšega svetovnega povezovanja ima tuji jezik čedalje večji pomen tudi v vzgoji in izobraževanju. Angleščina/nemščina ima tudi kot drugi tuji jezik splošnoizobraževalen in poseben pomen. Pomembna je za intelektualno rast posameznika, za oblikovanje samopodobe in samozavesti ter za vključevanje v družbo. Ker pouk tujega jezika ves čas poteka v povezavi s kulturo in materinščino učencev, je pomemben tudi za krepitev odnosa do lastne identitete.

Znanje in jezikovne sposobnosti, ki jih učenci usvajajo in razvijajo pri pouku drugega tujega jezika, so pomembni zaradi neposredne uporabnosti za učence v nadaljnjem izobraževanju, kasneje pa za njihovo poklicno delo in stalno izobraževanje, za širjenje njihovih komunikacijskih sposobnosti prek meja njihove materinščine tako v poklicu kot zasebnem življenju oziroma za razvijanje njihove širše medkulturne komunikacijske sposobnosti. Z navajanjem k jezikovni interakciji pa se razvijajo tudi njihove sposobnosti navezovanja osebnih, družbenih in medkulturnih stikov, ki so pomembni za življenje v skupnosti.

Časovni obseg

Angleščina/nemščina je triletni predmet. Učenci lahko po enem ali dveh letih učenja angleščine/nemščine izstopijo. Z učenjem 2. tujega jezika lahko začnejo tudi v 8. ali 9. razredu, če imajo ustrezno predznanje.

Učenci, ki uspešno zaključijo šolanje v osnovni šoli in s tem tudi triletno učenje angleščine/nemščine kot izbirnega predmeta, lahko v gimnazijah nadaljujejo z učenjem angleščine/nemščine po modulu B, to je nadaljevalni drugi tuji jezik.

Predmet se izvaja dve uri tedensko.

Verstva in etika

Predmet verstva in etika učencem ponuja možnost, da razširijo/dopolnijo, diferencirajo in problematizirajo znanje, ki ga o verstvih in etiki dobijo pri obveznih predmetih (zgodovini, slovenščini, etiki in družbi).

Verstva in verske tradicije v zgodovini in danes vplivajo na način soočanja ljudi z eksistencialnimi, nazorskimi in etičnimi vprašanji. Vpeta so v zgodovino kultur in civilizacij. Njihovo poznavanje je pomembno za posameznikov osebnostni razvoj tako v njegovi intelektualni kot vrednostni razsežnosti. Posebej pomembno je poznavanje krščanstva, ki je s svojimi različnimi sestavinami na različnih ravneh skupaj z drugimi nazori in duhovnimi usmeritvami sooblikovalo našo civilizacijo in kulturo.

Naraščajoča odprtost in povezanost sveta omogoča in zahteva boljše poznavanje drugih kultur in verstev. Svobodno gibanje ljudi in idej pa omogoča in zahteva boljše poznavanje različnih verskih tradicij ter vzajemno spoštovanje med ljudmi različnih verskih in neverskih nazorov. Zato je etiko smiselno razumeti kot obravnavanje moralnih razsežnosti medčloveških odnosov in življenjskih vprašanj.

V **7. razredu** (Verstva in etika I) je okvirna kategorija obravnave **svet**, v katerem živimo, v svoji raznolikosti. Vodilni motiv pri obravnavi verstev je priprava učencev, da bodo lahko dojemali raznolikosti verstev kot sestavine raznolikosti sveta (verstva sveta – svetovi verstev); izhajamo iz verstva našega okolja in se sprašujemo po njegovih značilnostih. Gre za pripravo na soočanje z različnostjo vzorov in vzornikov, iskanje lastne enkratnosti/identitete ob spoznavanju in sprejemanju različnosti drugih; pozornost je namenjena nasprotjem, ki lahko izhajajo iz nesprejemanja različnosti, ter pogojem in načelom, ki omogočajo sožitje (vrednote človeškega življenja, dostojanstva, miru, pravičnosti, sporazumevanja).

V **8. razredu** (Verstva in etika II) je težiščna kategorija obravnave **skupnost**. Sprašujemo se po skupnosti(h), v kateri(h) živimo, po pogojih in posledicah skupnega življenja. Pri obravnavi verstev (Ljudje in verstva: verska kultura) so zato v ospredju verske skupnosti, njihov odnos do drugih skupnosti, vrednote in etika medčloveških odnosov različnih verstev. Pouk pomaga spoznavati vrednote, ki omogočajo obstoj skupnosti in sožitje. Podobo religij(e) v tem razredu dopolni primerjalni pogled v obredno, simbolno in doživljajsko razsežnost in njihovo povezanost. Osmi razred je tudi po vsebini središčen pri obravnavanju verstev, torej predstavlja težišče celotnega predmeta verstva in etika. Obravnavajo se življenjske teme, kot so družina, prijateljstvo, ljubezen, spolnost, egocentričnost in solidarnost v stiskah, delo in poklic.

V **9. razredu** (Verstva in etika III) je temeljna in težiščna kategorija **oseba**, njena odgovorna dejavnost v svetu in skupnosti(h). Delo pri predmetu prispeva k pripravljenosti in usposobljenosti za avtonomno ter odgovorno ravnanje v pluralistični demokratični družbi, ob kritičnem presojanju vrednot in življenjskih okoliščin ter pripravljenosti za dialog, komuniciranje in sporazumevanje. Religiološko je pouk osredotočen na obravnavanje krščanstva, skupaj z njegovimi viri (Biblija) in smeri (razsvetljenje, kritika religije, humanizem), ki so iz njega izšle ali ga spremljale v evropskem in slovenskem prostoru (Krščanstvo in zahodna civilizacija). Tako naravnost narekuje potreba po celovitejši predstavitvi dominantnega verstva v evropskem in slovenskem prostoru, pa tudi sama težiščna kategorija osebe – pojem osebe in njenega dostojanstva, pravic ter odgovornosti v zahodni civilizaciji so odločilno oblikovali prav krščanstvo, razsvetljenje in moderni humanizem. Pouk pa se ne izogne negativnim učinkom neustreznega uresničevanja in zlorab krščanskih ter humanističnih opredelitev.

Časovni obseg

Predmet verstva in etika je triletni predmet (7. razred – verstva in etika I, 8. razred – verstva in etika II in 9. razred – verstva in etika III), lahko tudi krajši.

Učni načrt in njegovo izvajanje omogočata učencem, da smiselno izberejo predmet tudi le za leto ali dve, čeprav je njegov namen celoviteje uresničen le v triletnem obsegu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Likovno snovanje

Izbirni predmet likovno snovanje dopolnjuje vsebine rednega predmeta likovna umetnost. Na kognitivni ravni razgrajuje vidni svet, na izrazni pa ga likovno oblikuje. Z likovnim prakticiranjem učenci poglobljajo razumevanje prostora, izražajo občutja, oblikujejo stališča in vrednote in razvijajo ročne spretnosti. Vsebine predmeta so po posameznih likovnih področjih zasnovane na temeljnih likovnih pojmi, ki jih učenci pridobivajo in poglobljajo glede na svoje zmogljivosti. Povezujejo pojme iz likovne teorije, zgodovine umetnosti in likovne tehnologije.

Ob komunikaciji in interakciji z učiteljem pri teoretičnem in praktičnem delu učenci razvijajo občutljivost zaznavanja, likovno ustvarjalno mišljenje, čustva in gibalno občutljivost, natančno zaznavanje, vizualni spomin, domišljijo in motorično spretnost. Gre za kompleksno sodelovanje in prepletanje ustvarjalnih in likovnih dejavnikov učencev. Učenci tako svojstveno vizualizirajo misli in občutja – sproščeno in ustvarjalno osmišljajo praktično delo.

V **7. razredu** (Likovno snovanje I) načrtovana področja risanje, slikanje in kiparstvo zaokrožajo vsebine likovnih nalog tako, da lahko učenci končajo eno leto trajajoči program, ki je namenjen predvsem razvoju likovnih zmožnosti in razvoju ustvarjalnosti. Lahko pa tudi nadaljujejo likovno izobraževanje.

V **8. razredu** (Likovno snovanje II) jim reševanje likovnih nalog z likovnih področij risanje, slikanje, grafika, prostorsko oblikovanje in kombinirana likovna področja omogoča poglobljen razvoj zmožnosti opazovanja predmetov in prostora, tridimenzionalnega oblikovanja ter pravilnega upodabljanja na dvodimenzionalni ploskvi.

V **9. razredu** (Likovno snovanje III) so učenci, ki so v 7. in 8. razredu izbrali likovno snovanje, sposobni samostojneje združevati likovna spoznanja na teoretičnem in praktičnem področju iz vsebin risanja, kiparstva, prostorskega oblikovanja in vizualnih komunikacij ter eksperimentirati s sodobnimi načini oblikovanja. Učenci razširijo likovna spoznanja o drugačnih načinih likovnega izražanja, o povezovanju likovnega izražanja s problemi sodobne družbe, o sodobnih principih in pristopih k likovnemu izražanju. Učenci tako pridobijo osnovni vpogled v sodobna likovna dogajanja in iščejo nove izrazne možnosti.

Časovni obseg

Predmet likovno snovanje je eno, dve ali tri leta trajajoči predmet. Učenci 7. razreda lahko izberejo likovno snovanje I, učenci 8. razreda likovno snovanje II in učenci 9. razreda likovno snovanje III.

Izbira likovnega snovanja II ni vezana na predhodno izbiro likovnega snovanja I, prav tako pa izbira likovnega snovanja III ni vezana na predhodno izbiro likovnega snovanja II in likovnega snovanja I.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Vezenje

Značilno domače rokodelsko opravilo v preteklosti je bilo (in je še vedno) izdelovanje vezenin ali na kratko vezenje. Vezena se je razvijala v stari Grčiji, Ameriki in Evropi. Tehnika vezenja – okraševanja oblačil in drugih predmetov za vsakdanjo rabo se je v zgodovini človeka vedno bolj izpopolnjevala in postajala vedno bogatejša in raznovrstnejša. V srednjem veku so vezenine krasile sobane na dvorcih, v palačah in cerkvah.

Z uvedbo izbirnih predmetov vezenje v zadnji triadi osnovne šole želimo učencem podati znanja s področja vezenja in vezenin in tako obuditi kulturno dediščino ter ohraniti to lepo domačo obrt. Znanje vezenja je za današnji čas zelo uporabno in prispeva pomembna znanja o naši preteklosti in kulturni dediščini.

Znanja, ki so zaobsežena v celotnem programu, so med seboj povezana, se nadgrajujejo in poglobljajo, zato priporočamo, da se učenec najprej vključi k predmetu **osnovni vbodi in tehnika vezenja**, naslednje leto k predmetu **slikarski, marjetični in gobelinski vbod** in nazadnje k predmetu **angleško vezenje in vezenje rišelj**, kjer učenci vezejo zahtevnejše oblike.

Časovni obseg

Predmet vezenje je eno, dve ali tri leta trajajoči predmet. Učenci 7. razreda lahko izberejo vezenje – osnovni vbod in tehnike vezenja, učenci 8. razreda se lahko vključijo k predmetu vezenje – marjetični in gobelinski vbod, tudi če prejšnje leto niso bili vključeni k predmetu vezenje, vendar obvladajo minimalna znanja osnovnih vbodov vezenja. Učenci 9. razreda se lahko vključijo k predmetu vezenje – angleško vezenje in vezenje rišelj, če vsaj delno obvladajo osnovne vbode in tehniko vezenja.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Glasba: ansambelska igra (7. razred), glasbena dela (8. razred), glasbeni projekt (9. razred)

Temeljni namen glasbenih izbirnih predmetov je, da učenci uresničujejo svoje interese za glasbeno umetnost in kulturo. Omogočajo ustvarjalnost in raziskovanje, kar spodbuja in navaja na trajno sodelovanje v glasbeni kulturi. Predmeti so zasnovani po načelu individualizacije, tako da v njih lahko uspešno sodelujejo učenci z različnimi glasbenimi zmožnostmi in izkušnjami. Uresničujejo se v izbirnih predmetih ansambelska igra, glasbena dela in glasbeni projekt. Vsak od njih podpira vertikalno nadgradnjo, po drugi pa dopušča izbor posameznega enoletnega programa.

Ciljno in razvojno-procesno zasnovan učni načrt poudarja odprtost za različne glasbene in z glasbo povezane vsebine, skladne z interesi učencev in širšega kulturnega okolja šole. Pomembno je, da učitelj postane pri glasbenih izbirnih predmetih predvsem mentor, organizator in koordinator dela, v okviru glasbenih dejavnosti pa soizvajalec in ustvarjalec.

Učenci ob glasbenih vrednotah ozaveščajo pomen uresničevanja višjih kulturnih potreb, se ob glasbi sproščajo in se z njo ukvarjajo tudi v prostem času. Poleg tega ob glasbenih in z glasbo povezanih dejavnostih razvijajo odgovornost za skupno sodelovanje ter vrednotijo dosežke.

Pri ansambelski igri je v ospredju izvajanje in ustvarjanje, pri glasbenih delih aktivno sprejemanje, pri glasbenih projektih pa sinteza različnih glasbenih dejavnosti in raziskovanje. Vsi trije predmeti vključujejo tudi ustvarjalnost kot neločljivi del umetnosti.

Časovni obseg

Glasbeni predmeti so enoletni predmeti. Učenci 7. razreda lahko izberejo ansambelsko igro, učenci 8. razreda glasbena dela in učenci 9. razreda glasbeni projekt.

Predmeti se izvajajo eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Vzgoja za medije: radio

Temeljni namen predmeta vzgoja za medije je, da učence nauči analizirati, kritično ocenjevati in izdelovati različne komunikacijske oblike. Gre za medijsko opismenjevanje učencev za kritično in ustvarjalno uporabo sporočil v medijsko zasičeni družbi.

Pri predmetu Radio se poudarijo radijske medijske vsebine in oblikujejo lastne radijske oddaje. Učenci tudi spoznajo razlike med medijskimi občinstvi.

Razlogov za uvajanje tega predmeta je veliko: popolna medijska zasičenost sodobnih družb, velik ideološki vpliv medijev, naraščanje pomena informacij, visoka raven medijske produkcije, prevlada vizualne komunikacije, pomembnost izobraževanja mladih ljudi za izzive prihodnosti, nacionalni in internacionalni pritiski na privatizacijo informacij ter deregulacija tiska in RTV sistemov.

Celovita vzgoja za medije učencem omogoča, da se socialno zblizujejo, krepijo medsebojno komunikacijo in prek vstopa v javne množične medije tudi komunicirajo z drugimi. Spodbuja jih, da se estetsko izražajo, in z oblikovanjem stališč ter moralnih standardov, gradijo svoj osebni etos. Tako zasnovano medijsko opismenjevanje omogoča kritično razmišljanje o ponujenih medijskih vsebinah in podobah. Gre za ustvarjalni vstop v množičnokomunikacijski prostor. Eno in drugo je potrebno tako nam kot otrokom, da bi zmogli postati kritični državljani, ki se zavedajo človekovih pravic in svojih dolžnosti, svoje človeške in državljanske svobode. Pri predmetu si bodo učenci pridobili znanje in navade, ki jih bodo iz pasivnih potrošnikov izoblikovale v aktivne državljane.

Časovni obseg

Vzgoja za medije: radio je enoletni predmet. Učenci si ga lahko izberejo v 7., 8. ali 9. razredu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Filmska vzgoja

Film je eno najbolj razširjenih področij umetnosti med mladimi. V ospredju filmske vzgoje je obravnavanje filma kot umetnosti, množičnega medija in tehničnega proizvoda. Predmet izpostavlja doživetje filma, spoznavanje osnov filmske umetnosti in filmsko ustvarjalnost. Film omogoča razmislek o življenjskih temah, posameznikovih in družbenih vrednotah ter spodbuja mlade, da si ustvarijo svoj pogled na svet. Filmska vzgoja zato vpliva na učenčev družbeni, etični in čustveni razvoj, pripomore k raziskovanju univerzalnih tem ter spodbuja k razlikovanju in sprejemanju različnih pogledov na svet ter na družbene in kulturne korenine našega naroda.

Film predstavlja v današnjem času, ki je vse bolj podvržen avdiovizualnemu dožemanju sveta, eno najbolj pomembnih in hkrati priročnih sredstev za soočanje mladih s temeljnimi dejavniki sodobne družbe in kulture. Predmet filmska vzgoja zajema širok spekter elementov, ki opredeljujejo film – obravnava ga kot umetniško delo, kot sestavino avdiovizualne kulture, kot sredstvo obveščanja in kot element novih tehnologij. Namenjen je spoznavanju osnov filmske umetnosti, filmskemu doživetju in filmski ustvarjalnosti. Poudarek predmeta je na vzgoji gledalca, ki film doživlja in ga razume kritično ter ustvarjalno.

Poučevanje o filmu v osnovni šoli je predvsem spodbuda k vzgoji gledalca, ki se bo o filmu znal izražati in zmoget ubesediti svoje doživljanje filmske izkušnje. Predmet ponuja tudi spoznavanje osnovnih žanrov in zgodovinskih premikov, obenem pa film opredeljuje glede na širše družbene, kulturne, tehnične in ekonomske razmere.

Časovni obseg

Predmet filmska vzgoja je eno, dve ali tri leta trajajoči predmet. Učenci 7. razreda lahko izberejo filmsko vzgojo I, učenci 8. razreda filmsko vzgojo II in učenci 9. razreda filmsko vzgojo III.

Izbira filmske vzgoje II ni vezana na predhodno izbiro filmske vzgoje I, prav tako pa izbira filmske vzgoje III ni vezana na predhodno izbiro filmske vzgoje II in filmske vzgoje I.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Naravoslovno-tehnični sklop predmetov

Računalništvo: urejanje besedil (7. razred), **multimedija** (8. razred), **računalniška omrežja** (9. razred)

Računalništvo je predmet, pri katerem se spoznavanje in razumevanje osnovnih zakonitosti računalništva prepleta z metodami neposrednega dela z računalniki, kar odpira učencem možnost, da pridobijo tista temeljna znanja računalniške pismenosti, ki so potrebna pri nadaljnjem izobraževanju in vsakdanjem življenju.

Učenci spoznavajo pomen in vlogo računalnika v sodobni družbi. Pri tem z njim iščejo, zbirajo, obdelajo, oblikujejo, predstavijo in vrednotijo aktualne informacije, ki jih zanimajo pri delu doma, v šoli in pri zabavi.

Pri izbirnem predmetu **računalništvo – urejanje besedil** pridobijo učenci osnovna znanja, ki so potrebna za razumevanje in temeljno uporabo računalnika, pri predmetu **multimedija** in **računalniška omrežja** pa se ta znanja spiralno nadgradijo, poglobijo in razširijo. Ves čas izobraževanja je v ospredju aktivna vloga učencev in njihov osebni, strokovni in jezikovni razvoj. Skupinsko delo, problemsko učenje, izbiranje vsebin glede na zanimanje in sposobnost učencev ter upoštevanje njihovih idej, individualizacija, vključevanje različnih socialnih aktivnosti, povezovanje med predmeti in razvijanje različnih strategij mišljenja so osnovne oblike dela pri predmetu. Pri tem se razvija sposobnost ustvarjalnega in kritičnega mišljenja ter presojanja z namenom, da se zagotovi razumno in samozavestno odločanje učencev v novih ter nepredvidljivih situacijah.

Učenci z računalniki izdelajo različne izdelke. V prvem letu izdelajo in oblikujejo pisni dokument z vsebino po lastni izbiri in ga predstavijo sošolcem, ki prejeto informacijo ovrednotijo. V drugem letu izdelajo preprosto multimedijsko predstavitev, s katero predstavijo drugim učencem določeno informacijo iz okolja. V tretjem letu izdelajo spletno stran, s katero predstavijo sebe, šolo, domači kraj ali druge dejavnosti, ki jih zanimajo. Odvisno od zanimanja in predznanja lahko izdelajo tudi računalniški program, s katerim rešijo določen problem. Pri tem učence seznanimo z osnovnimi zakonitostmi pravičnega reševanja nalog, ki jih lahko rešimo s pomočjo algoritmov. Učencem prikažemo, kako postopno rešimo problem tako, da ga razgradimo na posamezne korake, ki nas pripeljejo do rešitve naloge, in kakšno vlogo ima pri tem računalnik. Pri pisanju programov poudarimo pomen dokumentiranja in komentiranja. Učenci morajo spoznati, da je reševanje z računalnikom le ena izmed metod, ki ima svoje prednosti in slabosti.

Časovni obseg

Predmet računalništvo je triletni predmet (7. razred – urejanje besedil, 8. razred – multimedija in 9. razred – računalniška omrežja), lahko tudi krajši.

Učni načrt in njegovo izvajanje omogočata učencem, da smiselno izberejo predmet tudi le za leto ali dve, čeprav je njegov namen celoviteje uresničen le v triletnem obsegu. Z učenjem lahko učenec začne tudi v 8. in 9. razredu, če ima ustrezno predznanje.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Matematične delavnice

Pri predmetu matematične delavnice se učenci ukvarjajo z dejavnostmi, povezanimi z matematiko, ter izmenjujejo svoje ideje in razumevanje matematike s sovrstniki in z učiteljem. Čeprav se matematične delavnice pomembno navezuje na pouk matematike, se moramo zavedati temeljne razlike med obema. Pri rednem pouku je poudarek na oblikovanju matematičnih pojmov in na pridobivanju osnovnih proceduralnih in problemskih znanj. Tudi utrjevanje je podrejeno tem ciljem. V matematičnih delavnicah pa ti cilji niso primarni, pač pa je pomembno, da učencem na zanimiv način prikažemo uporabo znanj, obravnavanih pri rednem pouku in vključujemo izkustveno učenje vsebin, s katerimi se učenci srečajo pozneje pri rednem pouku matematike. Matematične vsebine navezujemo na doživljanje učencev in matematična znanja poglobljamo v smereh, ki niso neposredno povezane z delom pri pouku matematike.

Učenci pridobivajo izkušnje in jih povezujejo z matematičnimi znanji, pridobljenimi pri rednem pouku, razvijajo sposobnost izražanja svojega matematičnega znanja, oblikujejo pozitiven odnos do matematike in do lastne matematične dejavnosti, razvijajo sposobnost opazovanja in spremljanja lastnega načina razmišljanja, razvijajo prostorske predstave, se učijo celovitega načrtovanja in izvajanja matematičnih dejavnosti ter sodelovanja z drugimi in spoznajo matematiko kot delo več generacij in narodov.

Časovni obseg

Predmet matematične delavnice je eno, dve ali tri leta trajajoči predmet. Učenci 7. razreda lahko izberejo matematična delavnica 7, učenci 8. razreda matematična delavnica 8 in učenci 9. razreda matematična delavnica 9.

Izbira matematične delavnice 8 ni vezana na predhodno izbiro matematične delavnice 7, prav tako pa izbira matematične delavnice 9 ni vezana na predhodno izbiro matematične delavnice 8 in matematične delavnice 7.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Obdelava gradiv: les, umetne snovi, kovine

Izbirni predmeti obdelava gradiv omogoča učencem poglobitev in sintezo nekaterih temeljnih znanj s področja tehnike in tehnologije, naravoslovja, okoljske vzgoje in drugih. Ponuja jim nova spoznanja o tehnoloških in drugih lastnostih posameznih gradiv in praktična znanja pri uporabi orodij za njihovo obdelavo. Vsebinsko so programi posameznega razreda prilagojeni otrokovim sposobnostim. Zajemajo poznavanje, analizo in uporabo gradiv, ki jih učenec v predvideni starosti že lahko obdeluje.

Učenci spoznavajo gradiva ob oblikovanju in izdelavi predmetov. Na ta način spoznavajo principe oblikovanja, načrtovanja, obdelovalne postopke, ugotavljajo lastnosti gradiv, izbirajo ustrezna orodja in stroje. Svoj izdelek primerjajo z izdelki sošolcev in podobnimi, ki so profesionalno izdelani. Ovrednotijo funkcionalnost in estetsko vrednost svojega izdelka. Izračunajo vrednost in določijo ceno izdelka ter ocenijo možnosti za prodajo. Ob obdelavi gradiv, se naučijo tudi pravilno poimenovati in varno uporabljati posamezna orodja, stroje, lepila, premaze in spojne elemente. Ob načrtovanju si krepijo ustvarjalno samozavest, prostorske predstave, zbirajo in uporabljajo pridobljena znanja z različnih področij. Ob izdelavi se učenci navajajo na delo v skupini (sodelovanje, razdeljevanje vlog, prevzem odgovornosti, nudenje pomoči in prednosti, uveljavljanje svoje zamisli ...). Pridobijo si izkušnje iz resničnega sveta, urijo motoriko rok in telesa. Z uspešnim delom in končanim izdelkom oblikujejo pozitivno samopodobo.

Pri predmetu **obdelava gradiv – les** učenci napravijo sintezo znanj in veščin s področja obdelave gradiv, ki so jih pridobili v 6. razredu pri predmetu tehnika in tehnologija in v nižjih razredih. Osnovno gradivo za izdelavo predmetov je les, ki ga kombiniramo z drugimi: papirna gradiva, usnje, slama, mehka žica ipd. Orodja in obdelovalni postopki so praviloma ročni. Od strojev uporabijo le vibracijsko žago, električni vrtalni stroj in tračni ali kolutni brusilnik. Učenci spoznajo nekatere nove obdelovalne postopke (prebijanje, kaširanje ...). V učne enote so vključeni elementi ekonomike, organizacije dela in planiranja proizvodnje. Izdelki so uporabni. Pri delu učenci samostojno uporabljajo priročnike in druge vire informacij. Iščejo lastne rešitve pri konstruiranju predmetov, določanju delovnih postopkov ter organizaciji delovnega mesta in proizvodnega procesa.

Pri predmetu **obdelava gradiv – umetne snovi** učenci obdelujejo predvsem umetne snovi, z njimi pa še druga gradiva, ki so potrebna za izdelavo predmetov, kot so: usnje, tekstil, slama, papirna in lesna gradiva, lahko pa tudi mehkejša kovinska gradiva v obliki pločevine in žice. Pri izdelavi predmetov lahko učenci uporabijo tudi električni spajkalnik in grelnik z vročim zrakom. Poleg obrtniškega učenci spoznajo tudi industrijski način proizvodnje. Pri delu samostojno uporabljajo priročnike in druge vire informacij. Iščejo lastne rešitve pri konstruiranju predmetov ter sodelujejo pri organizaciji delovnega

mesta in proizvodnega procesa. Konstruirajo in oblikujejo uporabne in dekorativne predmete tako, da uporabijo znanja, ki so jih pridobili pri predmetu tehnika in tehnologija ter znanja iz naravoslovnih predmetov (fizika, kemija, geografija itd.). V učne enote so vključeni elementi organizacije dela, planiranja proizvodnje in ekonomike.

Pri predmetu **obdelava gradiv – kovine** so učenci dovolj zreli, da se lotijo struženja lesa ali trše umetne snovi na ročni lesni stružnici. Spoznajo jeklo in ga preoblikujejo s hladnim kovanjem. Lahko ga tudi termično obdelajo. Spoznajo emajliranje ali podobno površinsko zaščito s pečenjem v peči. Izdelki morajo vsebovati sintezo znanj, ki so jih pridobili pri tehniki in tehnologiji z znanji drugih naravoslovnih pa tudi družboslovnih predmetov. Učenci se seznanjajo s poklici v tehničnih panogah obrti in industrije. V učne enote so vključeni elementi ekonomike, organizacije dela in planiranja proizvodnje. Pri delu samostojno uporabljajo priročnike in druge vire informacij. Učenci pri delu iščejo lastne rešitve pri konstrukciji predmetov, določanju delovnih postopkov ter organizaciji delovnega mesta in proizvodnega procesa. Spoznajo nekatere tipične primere obdelovalnih strojev in način njihovega krmiljenja. Pomemben je prestop na višjo raven pri načrtovanju izdelka. Upoštevajo tudi kulturna, etnološka in ekološka izhodišča.

Časovni obseg

Predmeti obdelave gradiv so samostojni enoletni predmeti. Učenci 7. razreda lahko izberejo obdelava gradiv – les, učenci 8. razreda obdelava gradiv – umetne snovi in učenci 9. razreda obdelava gradiv – kovine.

Predmeti se izvajajo eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Elektrotehnika

Pri predmetu elektrotehnika učenci spoznavajo pomen in vlogo elektrotehnike v vsakdanjem okolju in tehnologiji ter vpliv energetskega sistema na okolje. Učenci pridobivajo temeljna spoznanja o proizvodnji, prenosu in porabi električne energije. Spoznajo možnosti pridobivanja električne energije s klasičnimi (večinskimi) in alternativnimi viri. Kritično presojujejo negativne vplive pridobivanja električne energije in njene povečane porabe na okolje in se posebej posvetijo alternativnim energetskim virom. Zasledujejo dogajanja v slovenskem prostoru. Električna energija zavzema namreč v energetiki najpomembnejše mesto, saj učinki električnega toka omogočajo ogrevanje, razsvetljavo, pogon električnih motorjev ...

Izhodišče pouka so električne naprave in stroji iz vsakdanjega okolja (stanovanje, učilnica ...). Učenci jih nekaj izberejo in preučijo njihovo delovanje in uporabo. Razstavljajo in analizirajo te predmete in gradnja modelov iz sestavljanj, omogočajo učencem seznanjanje s sestavo in razumevanje delovanja električnih naprav in strojev ter tehnologije izdelave. Z eksperimenti odkrivajo fizikalne zakonitosti, ki jih uporabijo pri gradnji naprav. Pri konstruiranju iščejo lastne rešitve in samostojno organizirajo delovno mesto in potek dela. Tako usvojijo nekaj osnovnih spretnosti in znanj pri delu z električnimi napeljavami in spoznajo osnovna pravila za varne postopke.

Časovni obseg

Elektrotehnika je enoletni predmet. Učenci si ga lahko izberejo v 9. razredu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Šport: šport za zdravje (7. razred), šport za sprostitev (8. razred), izbrani šport (9. razred)

Namen enoletnih predmetov **šport za zdravje** in **šport za sprostitev** je spoznavanje novih športov, ki jih v obveznem šolskem programu ni mogoče izvajati, so pa z vidika športno-rekreativnih učinkov pomembni za kakovostno preživljanje prostega časa v vseh življenjskih obdobjih. Vsebine omogočajo spoznavanje različnih vplivov gibalnih dejavnosti na zdravje in dobro počutje, razumevanje pomena telesne in duševne sprostitve, nadomeščanje negativnih učinkov sodobnega življenja ter pridobivanje znanj, ki učencem omogočajo, da si v prostem času izberejo sebi primerne športne vsebine in obremenitve. Namen programa je približati šport učencevim potrebam, interesom in željam, omogočiti spoznavanje novih športov in poudariti razvedrilni ter sprostilni značaj športa.

Namen enoletnega predmeta **izbrani šport** je poglobljanje vsebin določenega športa. Namenjen je vsem učencem, ne le tistim, ki se z izbranim športom ukvarjajo že pri interesnih dejavnostih v šoli ali zunaj nje. Šola ponudi enega od športov osnovnega programa: atletiko, gimnastiko z ritmično izraznostjo, ples, košarko, odbojko, rokomet, nogomet ali plavanje.

Primerno izbrane vsebine, ustrezne metode in oblike dela pomagajo učencem, da bolje razumejo in dajo smisel učinkom športa, hkrati pa se psihično sprostijo. Učenci si oblikujejo stališča in vrednotni odnos do športa kot kulturne sestavine človekovega življenja. K celostnemu razumevanju športa in njegovih učinkov pripomore tudi povezovanje z vsebinami drugih predmetov (naravoslovje, biologija, kemija, fizika, geografija, zgodovina, slovenščina, državljska kultura in etika, glasbena umetnost).

Časovni obseg

Športni predmeti so samostojni enoletni predmeti. Učenci 7. razreda lahko izberejo šport za zdravje, učenci 8. razreda šport za sprostitev in učenci 9. razreda izbrani šport – nogomet/odbojka.

Predmeti se izvajajo eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Astronomija: Sonce, Luna in Zemlja (7. razred)

Izbirni predmet astronomija zadosti potrebam mladega človeka, da raziskuje svoj položaj v svetu glede na različne relacije: jaz-neposredno okolje, jaz-Zemlja, Zemlja-Sonce, Sonce in ostalo vesolje. Učencem je predstavljen način sklepanja, ki je lasten vsem naravoslovnim znanostim. Zahteva strpnost in dopuščanje alternativ pri sklepanju in poudarja pomen kritičnosti pri razlagi opaženega.

Učenci načrtujejo in izvajajo preprosta opazovanja. Razvijajo mišljenje s pripravo opazovanja in analizo pridobljenih ugotovitev, sposobnost abstraktnega mišljenja ter kritičen in toleranten odnos do okolice ob spoznavanju mej svojih spoznanj. Poleg tega razvijajo sposobnost in željo za samostojno izobraževanje s pomočjo različnih virov znanja: učbenikov, revij, elektronskih virov in enciklopedij.

Prvi sklop obravnava predvsem Sonce, Zemljo in Luno. Drugi sklop se posveča planetom in opazovanju z daljnogledom. V tretjem sklopu pa je govora o zvezdah in vesolju.

Časovni obseg

Predmeti s področja astronomije so samostojni enoletni predmeti.

Učenci 7. razreda lahko izberejo astronomija – Sonce, Luna in Zemlja.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Sodobna priprava hrane (7. razred)

Pri izbirnem predmetu sodobna priprava hrane se učenci učijo o prehrani z vidika zagotavljanja in varovanja zdravja. Učijo se o pomembnosti varne, varovalne in zdrave prehrane ter o načinih priprave hrane.

Učenci razvijajo sposobnosti uporabe, povezovanja in tvornega mišljenja za preudarno odločanje o lastni prehrani predvsem v smislu zagotavljanja zdravja. Nadgrajujejo vsebine, ki so jih pridobili pri rednem predmetu gospodinjstvo in poglobljajo znanja predvsem v smislu usmerjanja v nadaljnje šolanje na agroživilskih, gostinsko-turističnih in zdravstvenih šolah. Poleg tega pa razvijajo individualno ustvarjalnost.

Časovni obseg

Predmet sodobna priprava hrane je samostojni enoletni predmet.

Učenci ga lahko izberejo v 7. razredu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Načini prehranjevanja (9. razred)

Tudi pri izbirnem predmetu načini prehranjevanja se učenci učijo o prehrani z vidika zagotavljanja in varovanja zdravja. Učijo se o pomembnosti zdrave prehrane, obravnavajo načine prehranjevanja in prehrano v različnih starostnih obdobjih življenja in v posebnih razmerah.

Učenci razvijajo sposobnosti uporabe, povezovanja in tvornega mišljenja za preudarno odločanje o lastni prehrani predvsem v smislu zagotavljanja zdravja. Nadgrajujejo vsebine, ki so jih pridobili pri rednem predmetu gospodinjstvo in poglobljajo znanja predvsem v smislu usmerjanja v nadaljnje šolanje na agroživilskih, gostinsko-turističnih in zdravstvenih šolah. Poleg tega pa razvijajo individualno ustvarjalnost.

Časovni obseg

Predmet načini prehranjevanja je samostojni enoletni predmet.

Učenci ga lahko izberejo v 9. razredu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Kemija: poskusi v kemiji (8. razred)

Izbirni predmet poskusi v kemiji omogoča učencem, da utrdijo, dopolnijo in poglobijo znanja, spretnosti in veščine, ki so jih pridobili pri pouku kemije. Učenci na temelju opazovanj in eksperimentiranja razvijajo razumevanje bistvenih podobnosti in razlik med snovmi. Razvijajo spretnosti in veščine za varno in učinkovito delo s snovmi, eksperimentiranje in raziskovanje, se seznanijo z raznolikimi vidiki dela v kemijskem laboratoriju in se urijo v osnovnih tehnikah in operacijah laboratorijskega (in terenskega) eksperimentalnega dela. Učenci usvojijo postopke eksperimentiranja (raziskovalnega) dela od načrtovanja do izvajanja eksperimentov. Spoznavajo metode varnega eksperimentalnega dela v kemiji, razvijajo eksperimentalne spretnosti in eksperimentalni pristop, ki vključuje: postavljanje hipotez, opazovanje in opisovanje pojavov, preizkušanje, zbiranje, beleženje, razvrščanje, analiziranje in predstavitev opažanj in rezultatov (procesiranje podatkov), sposobnost osmišljanja, predstavitev opažanj in rezultatov, prepoznavanje soodvisnosti in povezovanje teorije z življenjskim okoljem. Pri izbirnem predmetu poskusi v kemiji se razvijajo in poglobljajo naravoslovna pismenost, osnove znanstvenega, kompleksnega mišljenja, različne spretnosti in veščine ter povezovanje teorije s prakso.

Časovni obseg

Predmet poskusi v kemiji je samostojni enoletni predmet.

Učenci ga lahko izberejo v 8. razredu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.

Organizmi v naravi in umetnem okolju (9. razred)

Pri izbirnem predmetu organizmi v naravi in umetnem okolju učenci spoznajo življenjske potrebe živih bitij in tako bolje povežejo abiotske in biotske dejavnike. Spoznajo, da je vsako rušenje ravnotežja v naravi (vnos različnih snovi, tujih organizmov, pomanjkanje vode, spremembe temperaturnega režima itd.) lahko usodno za preživetje organizmov. Ta spoznanja pridobivajo z aktivnim delom, torej z izkušnjo. Ob gojenju organizmov se zavedo, da so živa bitja, ki smo jih vzeli v oskrbo, odvisna od nas, zato moramo biti pri gojenju in vzdrževanju izjemno odgovorni. Ob tem naj bi se naučili odgovornega ravnanja z vsemi živimi bitji - tudi hišnimi ljubljenci, rastlinami v svojem stanovanju, pa tudi s svojimi vrstniki, prijatelji, znanci. Svoje odgovorno ravnanje naj bi zavestno usvojili tudi kot nujnost pri varovanju življenjskega okolja.

Učenci poglobijo, razširijo in nadgradijo že osvojeno znanje pri osnovnem predmetu. Trdneje povežejo teorijo z vsakdanjim življenjem. Spoznajo terenske in eksperimentalne metode dela in poglobijo spoznanja o nujnosti sonaravnega bivanja. Poleg tega bolje spoznajo značilnosti Slovenije, zlasti njeno vrstno raznolikost, in poglobijo spoznanja o nujnosti varovanja narave in živih bitij v njej. Cilj pa je tudi, da učenci tesneje povežejo biološko znanje s strokami in poklici, ki temeljijo na biološkem znanju.

Časovni obseg

Predmet organizmi v naravi in umetnem okolju je samostojni enoletni predmet.

Učenci ga lahko izberejo v 9. razredu.

Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma dve uri tedensko vsaki drugi teden.